BESCHIKKING VAN HET HOF (Eerste kamer)

19 november 1998 *

In zaak C-149/98 P,

A.-M. Toller, gewezen ambtenaar van de Commissie van de Europese Gemeenschappen, wonende te Brussel, vertegenwoordigd door B. Lombart en É. Boigelot, advocaten te Brussel, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ten kantore van L. Schiltz, advocaat aldaar, Rue du Fort Rheinsheim 2,

rekwirante,

betreffende hogere voorziening tegen het arrest van het Gerecht van eerste aanleg (Vierde kamer) van 19 februari 1998, Toller/Commissie (T-142/96, JurAmbt. blz. II-179), strekkende tot vernietiging van dat arrest,

andere partij bij de procedure:

Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur J. Currall en door C. Berardis-Kayser, lid van haar juridische dienst, als gemachtigden, bijgestaan door D. Waelbroeck, advocaat te Brussel, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij C. Gómez de la Cruz, lid van diezelfde dienst, Centre Wagner, Kirchberg,

geeft

* Procestaal: Frans.

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste kamer),

samengesteld als volgt: D. A. O. Edward, waarnemend voor de president van de Eerste kamer, L. Sevón (rapporteur) en M. Wathelet, rechters,

advocaat-generaal: D. Ruiz-Jarabo Colomer
griffier: R. Grass

de advocaat-generaal gehoord,

de navolgende

Beschikking

1 Bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van het Hof op 17 april 1998, heeft Toller krachtens artikel 49 van 's Hofs Statuut-EG en de overeenkomstige bepalingen van 's Hofs Statuten-EGKS en EGA hogere voorziening ingesteld tegen het arrest van het Gerecht van eerste aanleg van 19 februari 1998, Toller/Commissie (T-142/96, JurAmbt. blz. II-179; hierna: „bestreden arrest"), waarbij het Gerecht haar beroep tot nietigverklaring van het besluit van de Commissie van 16 november 1995 houdende uitdrukkelijke afwijzing van haar verzoek van 15 september 1995 om heroverweging van het besluit van de Commissie van 1 juli 1993, waarbij zij tuchtrechtelijk was ontslagen zonder vermindering of intrekking van het recht op ouderdomspensioen, alsmede om een nieuw onderzoek van haar toestand door de invaliditeitscommissie, niet-ontvankelijk heeft verklaard.

2 Bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van het Hof op 2 juli 1998, heeft Toller krachtens artikel 76, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof om kosteloze rechtsbijstand verzocht.

3 Blijkens het bestreden arrest is Toller op 1 juli 1993 ontslagen wegens ongeschiktheid voor het ambt. Het Gerecht preciseert in punt 4, dat het tot aanstelling bevoegd gezag (hierna: „TABG") Toller heeft ontslagen op grond van twee eerdere tuchtmaatregelen en op grond van Tollers ongeschiktheid voor het ambt wegens de omstreden afwezigheden in 1990 en 1991.

4 De tuchtprocedure die op deze tuchtmaatregel is uitgelopen, was ingeleid op 4 september 1990. In het kader van die procedure is een invaliditeitscommissie samengesteld om een advies uit te brengen over de door Toller gestelde blijvende algehele invaliditeit en over de medische gronden voor de haar ten laste gelegde afwezigheden in 1990 en 1991. Het Gerecht stelt in punt 2 van het bestreden arrest vast, dat deze commissie op 25 mei 1992 met eenparigheid van stemmen een advies heeft uitgebracht, „volgens hetwelk ‚geen enkele medische grond voor een blijvende algehele invaliditeit is vastgesteld', ‚niet is gebleken van een ziektebeeld dat een ernstige invaliditeit tot gevolg heeft' en ‚er bijgevolg geen medische rechtvaardigingsgronden waren voor de langdurige arbeidsongeschiktheid (met name in 1990 en 1991)'".

5 Op 15 september 1995 diende Toller een verzoek tot herziening van het ontslagbesluit in. Zij voerde aan, dat zij niet arbeidsgeschikt had mogen worden verklaard en dat noch de invaliditeitscommissie noch het TABG een juiste en nauwkeurige kennis hadden van alle ziektes waaraan zij ten tijde van het ontslag leed. Zij voegde bij haar verzoek verschillende medische rapporten en certificaten, die tussen 1 augustus 1994 en 17 mei 1995 waren opgesteld.

6 Op 16 november 1995 wees de Commissie Tollers verzoek uitdrukkelijk af.

7 Op 13 februari 1996 diende Toller tegen dat besluit een klacht in. Die klacht is stilzwijgend afgewezen.

8 Bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van het Gerecht op 13 september 1996, stelde Toller een beroep in tegen het besluit van de Commissie van 16 november 1995.

9 De Commissie heeft tegen het beroep een exceptie van niet-ontvankelijkheid opgeworpen, die het Gerecht met de zaak ten gronde heeft gevoegd.

Het bestreden arrest

10 In het kader van het onderzoek van de exceptie van niet-ontvankelijkheid stelde het Gerecht in punt 46 vast, dat het ontslagbesluit van 1 juli 1993 definitief was geworden aangezien het niet binnen de gestelde termijnen was betwist. In punt 48 leidde het daaruit af, dat enkel nieuwe wezenlijke feiten een verzoek tot heroverweging van dat besluit konden rechtvaardigen.

11 Het Gerecht preciseerde in punt 49, dat de bezwaren van Toller tegen het advies van de invaliditeitscommissie en tegen het besluit van 1 juli 1993, welke bezwaren waren gebaseerd op feiten die Toller als nieuw en wezenlijk aanmerkte, slechts relevant waren voor zover zij betrekking hadden op de jaren 1990 en 1991, dat wil zeggen op de periode van de omstreden afwezigheden.

12 Het Gerecht onderzocht elk van de verschillende elementen die Toller tot staving van haar verzoek van 15 september 1995 had aangevoerd, om na te gaan of zij een nieuw en wezenlijk feit vormden dat heroverweging van het ontslagbesluit van 1 juli 1993 kon rechtvaardigen.

13 Het onderzocht achtereenvolgens de psychische stoornissen (punt 53), de artritis rheumatoidea (punt 54), de fibromyalgie (punt 55), het chronische vermoeidheidssyndroom (punten 56 en 57), drie besluiten betreffende ongevallen uit de periode vóór 1993 waarbij een gedeeltelijke blijvende arbeidsongeschiktheid van respectievelijk 2, 3 en 1 % is toegekend (punten 58-60), het „spasmofiel' substratum" (punt 61), de met de hysterectomie verbonden somatisatie (punt 62), de tetanieaanvallen (punt 63), de mononucleose (punt 64), de ontkalking (punt 65) en de chondromalacie (punt 66).

14 Het Gerecht stelde vast, dat de aangevoerde elementen reeds aan de invaliditeitscommissie waren voorgelegd of irrelevant waren voor de verklaring van de omstreden afwezigheden in 1990 en 1991.

15 Het Gerecht concludeerde in punt 67, dat Toller geen enkel nieuw en wezenlijk feit dat een heroverweging van het ontslagbesluit van 1 juli 1993 kon rechtvaardigen, had aangetoond, en dat het beroep derhalve niet-ontvankelijk was omdat het verzoek niet aan de gestelde voorwaarden voldeed.

16 Verder oordeelde het Gerecht in punt 72 ten overvloede, dat de artikelen 90 en 91 van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen (hierna: „Statuut"), betreffende de termijnen voor het indienen van een klacht of het instellen van beroep, van toepassing waren op een verzoek tot herziening van een besluit van het TABG. In punt 74 verklaarde het, dat de termijn voor indiening van een dergelijk verzoek tot herziening ingaat op de datum van het nieuwe en wezenlijke feit dat door de betrokkene wordt aangevoerd om de heroverweging van het besluit waardoor hij zich bezwaard acht, te rechtvaardigen of op de datum waarop hij daadwerkelijk kennis heeft gekregen van dat feit.

17 Het Gerecht merkte op, dat een medisch rapport van 17 mei 1995 het laatste element was waarop Toller zich voor de indiening van haar verzoek tot heroverweging van 15 september 1995 had gebaseerd. Het stelde in punt 76 van het arrest vast, dat meer dan drie maanden waren verstreken tussen het ogenblik waarop Toller kennis

had gekregen van de door haar aangevoerde nieuwe en wezenlijke feiten, en de indiening van de litigieuze klacht, zodat het beroep niet-ontvankelijk was.

De hogere voorziening

18 In haar hogere voorziening concludeert Toller dat het den Hove behage, het bestreden arrest te vernietigen en, rechtdoende op haar oorspronkelijke beroep, het besluit van 16 november 1995 houdende afwijzing van haar verzoek tot herziening van het ontslagbesluit van 1 juli 1993 nietig te verklaren, het stilzwijgend genomen besluit tot afwijzing van haar klacht van 13 februari 1996 nietig te verklaren en bijgevolg voor recht te verklaren, dat het besluit van 1 juli 1993 dient te worden ingetrokken.

19 Toller voert twee middelen aan tot staving van haar hogere voorziening: het Gerecht zou zijn motiveringsplicht niet zijn nagekomen en blijk hebben gegeven van een onjuiste rechtsopvatting omtrent de kwalificatie van het verzoek tot heroverweging.

Beoordeling door het Hof

20 Ingevolge artikel 119 van zijn Reglement voor de procesvoering kan het Hof, wanneer de hogere voorziening kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond is, deze op ieder moment bij met redenen omklede beschikking afwijzen.

21 Er zij overigens aan herinnerd, dat volgens vaste rechtspraak van het Hof, een hogere voorziening ingevolge artikel 168 A EG-Verdrag en artikel 51, eerste alinea,

van 's Hofs Statuut-EG, slechts kan worden gebaseerd op middelen inzake schending van rechtsregels, met uitsluiting van iedere feitelijke beoordeling (zie, onder meer, arrest van 1 oktober 1991, Vidrányi/Commissie, C-283/90 P, Jurispr. blz. I-4339, punt 11, en beschikking van 17 september 1996, San Marco/Commissie, C-19/95 P, Jurispr. blz. I-4435, punten 39 en 40).

Het eerste middel

22 In het eerste onderdeel van het eerste middel verwijt rekwirante het Gerecht een tegenstrijdigheid in de motivering van het bestreden arrest; enerzijds wordt daarin aangenomen, dat rekwirante de conclusies van de invaliditeitscommissie waarop het TABG zich voor zijn besluit van 1 juli 1993 heeft gebaseerd, niet te gelegener tijd heeft aangevochten, terwijl anderzijds wordt erkend, dat de diagnose van de verschillende invaliderende aandoeningen slechts achteraf is gesteld.

23 Deze tegenstrijdigheid in de motivering blijkt volgens rekwirante uit punt 53 van het bestreden arrest, waar het Gerecht enerzijds vaststelt, dat „verzoekster zich dienaangaande beperkt tot de stelling, dat deze psychische stoornissen reeds in 1990 bestonden zonder evenwel te zijn gediagnosticeerd", en anderzijds, dat „daaruit volgt, dat die psychische stoornissen reeds zijn voorgelegd aan de invaliditeitscommissie, die haar advies op 25 mei 1992 heeft uitgebracht. De conclusies van de invaliditeitscommissie betreffende de door verzoekster aangevoerde psychische stoornissen, moeten derhalve als definitief worden aangemerkt."

24 De tegenstrijdigheid in de motivering zou ook blijken uit punt 56 van het bestreden arrest, waar het Gerecht weigert het bestaan van nieuwe en wezenlijke feiten te erkennen, terwijl het vaststelt, dat door rekwirante aangevoerde elementen niet konden worden gediagnosticeerd ten tijde van het advies van de invaliditeitscommissie, en met name, „dat de twee andere door verzoekster overgelegde medische rapporten waarin melding wordt gemaakt van een fibromyalgie (de rapporten

van Dr. Pelc, van 9 november 1994, en van Dr. Houssiau, van 8 mei 1995), het chronische vermoeidheidssyndroom niet diagnosticeren".

25 In het tweede onderdeel van het eerste middel erkent Toller, dat bepaalde elementen die de objectivering van invaliderende stoornissen na haar ontslag mogelijk maakten, aan de invaliditeitscommissie zijn voorgelegd. Zij meent evenwel, dat daaruit niet kan worden afgeleid dat de invaliditeitscommissie in haar conclusies rekening heeft gehouden met de thans aangevoerde aandoeningen, aangezien deze commissie op basis van die elementen niet tot een diagnose is gekomen.

26 In haar verweerschrift betoogt de Commissie, dat Toller het bestreden arrest partieel en verkeerd leest, en dat de motivering van dit arrest geen tegenstrijdigheden bevat.

27 Zij merkt bovendien op, dat Toller de regelmatigheid van de samenstelling en van de werking van de invaliditeitscommissie niet heeft betwist, en dat het feit dat die commissie de aanwezigheid van bepaalde invaliderende stoornissen niet heeft vastgesteld ofschoon die haar in de vorm van medische rapporten en analyses waren voorgelegd, deel uitmaakt van de medische beoordelingen die als definitief moeten worden beschouwd.

28 Dienaangaande zij erop gewezen, dat punt 53 van het bestreden arrest luidt als volgt:

„53 Overigens blijkt, dat verzoekster in repliek niet opkomt tegen de verbanden die de Commissie in haar verweerschrift heeft gelegd tussen de door Dr. Pelc gediagnosticeerde psychische stoornissen en de stoornissen die verzoekster of haar arts voor de invaliditeitscommissie hebben aangevoerd. Verzoekster beperkt zich dienaangaande tot de stelling, dat die psychische stoornissen reeds in 1990 bestonden zonder evenwel te zijn gediagnosticeerd. Daaruit volgt, dat die psychische stoornissen reeds zijn voorgelegd aan de invaliditeitscommissie, die haar

advies op 25 mei 1992 heeft uitgebracht. De conclusies van de invaliditeitscommissie betreffende de door verzoekster aangevoerde psychische stoornissen moeten derhalve als definitief worden aangemerkt (zie hierboven, punt 50). Er is bijgevolg geen sprake van een nieuw feit dat een heroverweging van het besluit van 1 juli 1993 kan rechtvaardigen."

29 Het is duidelijk, dat Toller punt 53 van het bestreden arrest partieel en verkeerd leest.

30 Het is immers Toller zelf die meent dat haar psychische stoornissen in 1990 niet waren gediagnosticeerd, terwijl het Gerecht vaststelde, dat de psychische stoornissen die worden vermeld in het medisch rapport van Dr. Pelc van 9 november 1994, dat is opgesteld op verzoek van rekwirantes raadsman, samenvallen met de stoornissen waarvan rekwirante gewag maakte tijdens de hoorzitting voor de invaliditeitscommissie op 6 januari 1992.

31 Het Gerecht heeft dus terecht, en zonder zichzelf tegen te spreken, vastgesteld, dat de psychische stoornissen geen nieuw feit vormen dat heroverweging van het besluit van 1 juli 1993 kan rechtvaardigen.

32 De punten 56 en 57 van het bestreden arrest luiden als volgt:

„56 In de vierde plaats moet ter zake van de chronische vermoeidheid worden gewezen op twee omstandigheden. Enerzijds stelt enkel Dr. Marichal in zijn rapport van 17 mei 1995 vast, dat deze aandoening sinds 1990 bestaat, zonder dat deze diagnose berust op een objectief gegeven waardoor zij kan worden gerechtvaardigd, aangezien dienaangaande enkel verzoeksters uitlatingen worden vermeld. Het is derhalve niet uitgesloten, dat de inhoud van dat medisch rapport dienaangaande eenvoudig een stelling van verzoekster overneemt. Overi-

gens moet worden vastgesteld, zoals de Commissie terecht opmerkt, dat hoewel Dr. Marichal een verband legt tussen de chronische vermoeidheid en de fibromyalgie, de twee andere door verzoekster overgelegde medische rapporten waarin gewag wordt gemaakt van een fibromyalgie (de rapporten van Dr. Pelc, van 9 november 1994, en van Dr. Houssiau, van 8 mei 1995), dit chronische-vermoeidheidssyndroom niet diagnosticeren. Bovendien diagnosticeren deze twee medische rapporten de fibromyalgie pas in 1993, dus buiten de periode die in het kader van een eventuele heroverweging van het besluit van 1 juli 1993 in overweging moet worden genomen.

57 Naast het feit dat verzoekster noch Dr. Antoine, die zij had aangewezen om haar binnen de invaliditeitscommissie te vertegenwoordigen, van deze aandoening gewag hebben gemaakt tijdens het onderzoek door de invaliditeitscommissie, heeft verzoekster evenmin uiteengezet, hoe de gestelde chronische vermoeidheid de omstreden afwezigheden in 1990 en 1991 kon verklaren; zij heeft dienaangaande zonder verdere uitleg gesteld, dat er tussen beide een rechtstreeks causaal verband bestond. De door verzoekster verstrekte aanwijzingen kunnen bijgevolg in geen geval leiden tot de vaststelling, dat de diagnose die Dr. Marichal in zijn medisch rapport van 17 mei 1995 heeft gesteld, een nieuw en wezenlijk feit vormt dat heroverweging van het besluit van 1 juli 1993 kan rechtvaardigen."

33 Het is duidelijk, dat Toller ook punt 56 van het bestreden arrest partieel en verkeerd leest.

34 Het Gerecht stelt daarin immers vast, dat er geen materieel bewijs is van het bestaan van een chronische vermoeidheid in 1990, aangezien het rapport van Dr. Marichal van 17 mei 1995 enkel de stellingen van rekwirante overneemt en de fibromylagie, waarmee de chronische vermoeidheid zou verbonden zijn, slechts vanaf 1993 is gediagnosticeerd.

35 Bovendien stelt het Gerecht in punt 57 vast, dat rekwirante noch de arts die haar binnen de Commissie vertegenwoordigde, voor de invaliditeitscommissie gewag

heeft gemaakt van die aandoening, en dat Toller evenmin heeft gepreciseerd, hoe de gestelde chronische vermoeidheid de omstreden afwezigheden in 1990 en 1991 kon verklaren.

36 Het Gerecht heeft derhalve terecht en zonder zichzelf tegen te spreken geconcludeerd, dat het chronische-vermoeidheidssyndroom geen nieuw en wezenlijk feit vormde dat heroverweging van het besluit van 1 juli 1993 kon rechtvaardigen.

37 Met betrekking tot het onderdeel van het middel dat de invaliditeitscommissie onmogelijk rekening kan hebben gehouden met de invaliderende stoornissen van Toller aangezien zij, hoewel zij op de hoogte was van bepaalde elementen van die stoornissen, op grond daarvan niet tot een diagnose is gekomen, moet worden vastgesteld, dat het oordeel van het Gerecht dat de invaliditeitscommissie bij haar onderzoek en in haar conclusies bepaalde elementen of aandoeningen in aanmerking heeft genomen en dat het derhalve ging om als definitief te beschouwen medische beoordelingen, kennelijk een feitelijke beoordeling is die niet aan het toezicht van het Hof is onderworpen.

38 Uit een en ander volgt, dat het eerste onderdeel van het eerste middel kennelijk ongegrond en het tweede onderdeel van het eerste middel kennelijk niet-ontvankelijk is.

Het tweede middel

39 Als tweede middel voert Toller aan, dat haar verzoek tot heroverweging verkeerdelijk als „klacht" in de zin van artikel 90, lid 2, van het Statuut is gekwalificeerd, terwijl het had moeten worden aangemerkt als een verzoek dat krachtens artikel 90, lid 1, van het Statuut is ingediend.

40 Opgemerkt zij evenwel, dat dit middel is gericht tegen een obiter dictum van het arrest van het Gerecht, aangezien het Gerecht reeds tot de niet-ontvankelijkheid van het beroep had geconcludeerd na het onderzoek van de door de Commissie opgeworpen exceptie van niet-ontvankelijkheid, als zou het beroep tegen het besluit van 1 juli 1993 te laat zijn ingesteld, gelet op het ontbreken van een nieuw feit dat dit besluit opnieuw in geding kon brengen.

41 In die omstandigheden is dit middel niet werkzaam en dient het niet te worden onderzocht.

42 Uit bovenstaande overwegingen volgt, dat de hogere voorziening deels kennelijk ongegrond en deels kennelijk niet-ontvankelijk moet worden verklaard.

43 Wat ten slotte Tollers verzoek om kosteloze rechtsbijstand betreft, zij eraan herinnerd, dat volgens artikel 76, lid 3, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof, de kamer waarnaar de zaak is verwezen, onderzoekt of het beroep niet kennelijk ongegrond is, voordat zij beslist of de kosteloze rechtsbijstand voor het geheel of voor een gedeelte zal worden verleend dan wel moet worden geweigerd.

44 Dit verzoek moet worden afgewezen.

Kosten

45 Volgens artikel 69, lid 2, van het Reglement voor de procesvoering, dat ingevolge artikel 118 van toepassing is op de hogere voorziening, wordt de in het ongelijk gestelde partij in de kosten verwezen, voor zover dat is gevorderd. Aangezien verweerster heeft gevorderd dat Toller in de kosten wordt verwezen, en Toller in het ongelijk is gesteld, dient deze in de kosten te worden verwezen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste kamer)

beschikt:

1) De hogere voorziening wordt afgewezen.

2) Het verzoek van A.-M. Toller om kosteloze rechtsbijstand wordt afgewezen.

3) A.-M. Toller wordt in de kosten verwezen.

Luxemburg, 19 november 1998.

De griffier

R. Grass

De waarnemend president van de Eerste kamer

D. A. O. Edward